

Bonsai: Juniperus / Jeneverbes

Naam:

NL: Jeneverbes / Latijn: Juniperus / EN: Juniper / DE: Wachholder

Omschrijving:

Zeer geschikt voor bonsai. Is een buitenplant en kan beslist niet binnen overleven. Is bijna onverwoestbaar en heeft zeer goede buigzame takken, waardoor hij bijzonder goed te vormen is.

Het loof varieert in kleur van donker blauwgroen tot licht groen. Het loof is op te delen in 2 soorten:

- De hardere naaldachtige soorten
- De zachtere schubachtige soorten

Bij de schubachtige soorten is het jonge loof (juvenile foliage) naaldachtig, ook door stress (verpotten/snoeien) kan het weer terug komen. Het kan jaren duren voordat het stress loof verwijderd kan worden, dit kan pas als er voldoende schubachtig loof is.

Junipers zijn ook zeer geschikt voor Jin en Shari. Bij goede behandeling zal het niet snel verrotten.

Stijlen:

Bezemstijl Bonsai (Hokidachi)	N	Windgestriemde Bonsai stijl (Fukinagashi)	J
Rechtopgaande Bonsai stijl (Chokkan)	J	Dubbelstam Bonsai stijl (Sokan)	J
Gekronkeld opgaande Bonsai stijl Moyogi)	J	Multistam Bonsai stijl (Kabudachi)	J
Hellende Bonsai stijl (Shakkan)	J	Woud / groepsbeplanting stijl (Yose-ue)	J
Cascade Bonsai stijl (Kengai)	J	Groeiend op rots Bonsai stijl (Seki-joju)	J
Semi cascade Bonsai stijl (Han-Kengai)	J	Vlotstijl Bonsai (Ikadabuki)	J
Literati Bonsai stijl (Bunjingi)	J	Shari / drijfhout Bonsai stijl (Sharimiki)	J

Formaat:

Groot	Ja	
Medium	Ja	
Klein (Shohin)	Ja	

Verpotten:

Wanneer: In het voorjaar, zodra het groen begint uit te lopen. Het kan ook in de herfst, maar snoei dan minder wortels. De boom is dan gevoeliger voor vorst in de winter. Begin in elk geval niet te vroeg in het jaar. April is goede periode, maar begin Augustus is ook een optie. (niet als het te warm is)

Frequentie: Jonge bomen elke 2 jaar, boom ouder dan 6 jaar om de 3 tot 5 jaar.

Hoeveelheid: Niet te veel wortels weg halen. Maximaal 1/3 van de wortels

- De aarde eerst laten aandrogen voor je begint met aarde te verwijderen
- Een eetstokje heeft voorkeur t.o.v. de wortel haak. Je kunt ook aarde verwijderen met een waterstraal.
- Gebruik een schone pot
- Gebruik een plantenspuit om de wortels regelmatig nat te maken tijdens het verpotten, om het uitdrogen te voorkomen
- Na het verpotten ook uit de wind en in de schaduw voor één maand. Sprei/mist het loof dagelijks.
- Verwijder lange potlood dikke wortels om de groei van haarwortels te stimuleren.
- Gezonde wortels zijn stevig en hebben een wit/beige kleur aan de punten. Wortelrot is herkenbaar doordat de wortels verkleurd zijn en pappig aanvoelen.

Bonsai: Juniperus / Jeneverbes

Potten:

- Vorm:
- Kleur:
- Geglazuurd of Ongeglazuurd

Aarde:

Ze geven de voorkeur aan grond met een lichte zuurgraad tot pH neutraal. Akadama voldoet aan deze eis.

De verschillende aanbevelingen op internet:

- 50% Akadama en 50% Kiryu.
- 1 deel Akadama, 1 deel potgrond, 1 deel split of grof zand
- 1 deel Akadama, 1 deel turf, 3 delen grof zand of split
- 60% Akadama, 10% turf, 30% grof zand of split.
- Puur Akadama.
- 50% Grit, 50% Akadama met stukjes houtskool en stukjes Spagnum
- Voor oudere bomen worden wordt houtskool toegevoegd in de drainage laag. Dit zal de zouten van meststoffen neutraliseren en geleidelijk weer af geven. Bij grotere potten zal het ook gewicht besparen. Vermaal het niet tot poeder.
- Omdat oudere bomen om de 3 tot 5 jaar verpot worden is Akadama niet een erg goede optie. Akadama wordt na 2 jaar zacht, doordat het achteruit gaat in kwaliteit.

Ik zelf gebruik een mengsel van Akadama, scherp grit, stukjes Spagnum en houtskool uit mijn vijverfilter.

Licht en Standplaats:

- Buiten gedurende het groeiseizoen, liefst in de volle zon.
- Binnen, bijvoorbeeld bij een tentoonstelling, kunnen ze 2-3 dagen staan, als je ze goed water kunt geven
- Juli/Augustus enige bescherming bieden tegen zeer heet weer.
- In de winter de boom beschermen tegen de uitdrogende wind, om blad verkleuring te voorkomen.
- Niet te donker overwinteren, tenzij de temperaturen continu lager zijn dan -10°C, dan is er geen behoefte aan zonlicht.
- Na het verpotten en stileren kun je de boom in de volle zon plaatsen, als je de boom s'morgens en s'avonds beneveld. Op een hete zomerdag is halfschaduw aan te bevelen.

Snoeien:

Algemene tips

- 1. voor het snoeien gereedschap goed schoonmaken en ontsmetten!!!*
- 2. snoei alleen gezonde bomen*
- 3. geef de boom gelegenheid om te herstellen, voordat je weer gaat snoeien*

- Voor Jeneverbessen gebruik je 'snoeien' en 'nijpen' (Snoeien doe je met een schaar / Nijpen doe je met je vingers) Door te nijpen vermijdt je bruine punten, die bij een schaar ontstaan.
- Sommige variëteiten zijn gevoelig voor de zuren op je huid snoeien en nijpen, doordat je ze aanraakt kan de waslaag op de naalden beschadigt raken. Gebruik een plantenspuit om het loof nat te houden voor en tijdens het vormen, nijpen en snoeien.
- Het is een boom waar je zeer veel werk aan hebt. Gedurende het hele groeiseizoen nieuw loof snoeien, doe je dit niet dan zal de boom opzwellen als een ballon en de takken binnen in de boom afsterven, doordat ze te weinig licht en lucht krijgen.
- Geef uitlopers wel de kans om te groeien, zodat de boom kracht kan opbouwen, voordat je ze terug snoeit. De takjes moet je eerst laten uitharden. Van Juni tot

Bonsai: Juniperus / Jeneverbes

September kun je dit 1x per maand doen als de conditie van de boom goed is en de uitlopers afgehard zijn.

- Zodra er knoppen op de uitlopers groeien, kun je de top pincetteren. De nieuwe knoppen zullen dan zijtakken vormen.
- Begin aan de onderzijde met opschonen en werk dan naar boven toe.
- Verwijder loof dat naar beneden en in de 'oksels' groeit het eerst.
- Verwijder ook oude naalden om licht in de 'kussentjes' te krijgen.
- Na te zware snoei ontwikkelt de plant 'juveniel' blad, ook wel stress naalden genoemd. Na ongeveer 2,5 cm nieuwe groei gaat dit over in meer volwassen blad. Dit is kleiner en dichter vertakt. Voor een dichte vertakking: nijp tijdens het groeiseizoen voortdurend de nieuwe groei voor een dicht bladerkussen. Altijd met de vingers nijpen; nooit met de schaar, anders ontstaan er bruine punten. Nijpen wordt constant gedaan tijdens het groeiseizoen. Dit kan het best tak voor tak gebeuren; er mag best twee weken over de hele plant gedaan worden.
- Snoei nooit alle punten van het loof. In de punten zit de groei, als je dit allemaal weghaalt, is dat te zwaar belastend voor een boom.
- Zorg dat de kussentjes niet te vol worden. Er moet licht en lucht binnen in komen om het afsterven van dat loof te voorkomen. Ook heb je dan minder last van schadelijke insecten.
- Snoei nooit alle loof van een tak. Er moet loof aan de uiteinden groeien om nieuwe knoppen te vormen.
- Sommige naaldachtige soorten kunnen een lichte huidirritatie veroorzaken bij het snoeien of vormen.
- Groter takken snoei je in de herfst.
- Verwijder altijd dood loof, ook het dode loof op de aarde.

Bedraden en Vormen:

- Sommige soorten zijn gevoelig voor de zuren op je handen, doordat je ze aanraakt kan de waslaag op de naalden beschadigt raken. Gebruik een plantenspuit om het loof nat te houden tijdens het vormen en bedraden.
- Bedraden aan het eind van het groeiseizoen om het ingroeien te vermijden. Tijdens de vorst periode de boom met rust laten.
- Kan het hele jaar door, maar niet in de winter. Let vooral tijdens de groeiperiode op het ingroeien van de draad.
- Ook 2 jarige takken zijn nog gemakkelijk te bedraden en te vormen
- Aluminium en Koper draad zijn beide een optie.
- Vormen kan goed in Mei/Juni of Sept/Okt
- Jonge bomen kun je met dik draad nog vrij goed vervormen, oudere bomen c.q. oude takken kun je beter met spandraden vormen.
- Een stam of tak met Jin of Shari zijn vrij bros en zullen zeer gemakkelijk breken.
- Het loof moet ook worden bedraad en als een waaier uitspreiden. Het loof moet boven, het takje onder, het uiteinde moet iets naar boven wijzen. Het zal dan de gewenste 'kussentjes' vormen. Vermijdt dat de boom als een broccoli komt uit te zien, door de tak- en stamlijn zichtbaar te houden. Bekijk de boom op ooghoogte bij het vormen.
- Na het stileren moet je de boom gelegenheid geven om krachten op te bouwen, door de rest van het groei seizoen niet te veel te nijpen en snoeien. Daarmee vermijdt je ook de 'stress' naalden.
- Afhankelijk van de groei gaat het 3 maand tot 1 jaar kosten, voordat de bedrade tak in model blijft staan.
- De dikte groei vindt plaats in de zomer en herfst, in die periode moet je het ingroeien van draad goed in de gaten houden.

Bonsai: Juniperus / Jeneverbes

Water:

- In een hete zomer geef dan ruim water, door het vele groen verdampt er veel water.
- Tussen het water geven van de plant, de grond goed laten aandrogen. Graaf met je vinger een klein kuiltje in de pot of doe de saté prikker test. Is dit droog dan pas water geven, de pot nooit uit laten drogen! Beter iets te veel dan compleet droog.
- Een boom die volledig uitdroogt gaat dood. De boom zal nog maanden groen blijven, daardoor lijkt deze nog te leven, maar is helaas al dood.
- Bij een goed doorlatend grondmengsels dagelijks water geven in de zomer.
- In de winter kluit vochtig houden, niet te nat.
- Sproei het loof dagelijks tijdens het groeiseizoen, vooral na het verpotten. Het helpt stof te verwijderen en de poriën open te houden.
- Een Jeneverbes neemt via het loof water op, dit kan helpen om de gesnoeide wortels te ondersteunen.
- Kraanwater is geen probleem voor Jeneverbessen, maar vermijd grote temperatuur verschillen.

Bemesten:

Voorzichtig: Teveel mest is schadelijker dan te weinig!

- Niet bemesten via de wortels tot 1 maand na het verpotten, bladbemesten is wel een goede optie.
- Organische bemesting 1 x per maand of chemische vloeibare bemesting 1x per 2 weken.
- Zodra de groei op gang gekomen is beginnen met bladbemesting.
- Mest niet of minder tijdens het heetst van de zomer.
- Langzaam werkende (organische of vaste meststof) is het best.
 - Voorjaar: NPK 7-6-12
 - Tijdens de groei NPK 9-3-3
 - Herfst: NPK 3-9-9
- Biogold NPK 5,5-6,5-3,5 kan het hele jaar behalve in de winter.
- Vanaf half april Biogold met een NPK van 5,5-6,5-3,5, om de zes weken 3x per seizoen.
- Oplosbare (chemische) meststoffen mag; de meeste soorten zijn goed (Pokon). Geef de halve voorgeschreven dosis.

Bladbemesting tips:

- Zodra de groei op gang gekomen is beginnen met bladbemesting.
- Gebruik dan verdunde NPK 0,10,10. De boom moet in deze periode eerst nieuwe wortels aanmaken, dat wordt op deze manier gestimuleerd.
- Laat de boom wennen aan de bladbemesting, door met een zeer lage dosis te beginnen.
- Om de vier weken ook bladbemesting toedienen.

Seizoen/Kalender:

Lente:

- Komt in het voorjaar langzaam op gang. Onder de 2°C houdt de boom winterslaap. Vanaf 4°C zal de sapstroom weer op gang komen, maar zodra de temperatuur langdurig 10°C of warmer is, zal de boom groeien.
- De boom kan dan verpot worden.

Zomer:

- In de vroege zomer tot begin van de herfst groeit deze boom op zijn hardst, in deze tijd moet hij dan ook goed bemest worden.
- Houdt de plant in de schaduw als de temperatuur 's zomers boven de 30 graden komt, vooral als ze in ondiepe potten staan.
- Het besproeien van het loof kan helpen om het verdampen te beperken.

Bonsai: Juniperus / Jeneverbes

Herfst:

- Het snoeien van takken.
- Bedraden kan aan het eind van het groeiseizoen.
- Na Augustus wordt een Bonsai niet meer gesnoeid en worden de mestkorrels die nog op de pot liggen verwijderd. Najaarsmest kan nog wel.

Winter:

- In de winter de boom beschermen tegen de uitdrogende wind.
- De boom kan goed tegen nachtvorst, maar bescherm ze als de temperaturen onder de -5 graden Celsius komen.
- Bij strenge vorst zijn er varianten die kunnen verkleuren. In het voorjaar zal de normale kleur weer terug komen.
- Een goede winterperiode is een must voor Juniperus. Ideaal is 3 maand.
- De aarde moet je vochtig houden.
- Langdurige blootstelling aan 4°C of warmer zal de sapstroom weer op gang brengen.

Vermeerderen en aanschaf:

- Stekken: Juni/Juli is ideaal, maar van April tot September. Gebruik uitlopers van 1 jaar oud, bij voorkeur met een 'hieltje'. Een hieltje krijg je door de tak naar beneden af te scheuren. Soms kost het tot 2 jaar voordat er wortels gaan vormen. Nieuw loof op je stek is een signaal dat er wortels gevormd zijn.
- Zaaïen: Mei, uit gestratificeerd zaad.
- Yamadori: vaak bij het opruimen van tuinen zijn er grotere exemplaren te vinden. De Nederlandse Jeneverbes in de vrije natuur zijn beschermd!
- Marcoteren: Mei tot eind Juni is de beste periode.
- Aanschaf: Jonge planten in tuincentra, oudere planten bij gespecialiseerde bonsai zaken.

Pas op voor goedkope bomen met rotsen. Sommige gebruiken lijm om de rots vast te zetten. Dit is echter niet goed voor de Jeneverbes.

Ongedierte en Ziekten:

Coniferen spintmijt, Lichtgrijze schildluis

Gebruik een 'papiertest' om de vaak zeer kleine insecten te vinden.

Een groot probleem is pereroest en andere schimmels. Bepaalde soorten zijn daar zeer gevoelig voor. Japanse en blauw-groene variëteiten zijn er niet of minder gevoelig voor. De geel-groene variëteiten zijn vaak wel gevoelig voor deze ziekte!

Na het werken met een jeneverbes goed je gereedschap schoonmaken is dus zeer belangrijk om een eventuele besmetting van andere bomen te vermijden!

Variëteiten:

Geschikte soorten

- *Juniperus Procumbens*
- *Juniperus Sargentii*
- *Juniperus Chinensis*
- *Juniperus x Media Blauw*
- *Juniperus Rigida*

Bonsai: Juniperus / Jeneverbes

Verdere bijzonderheden:

- Sommige naaldachtige soorten kunnen een lichte huidirritatie veroorzaken bij het snoeien of vormen.
- Jin en Shari moet je regelmatig behandelen met Jin vloeistof.
- Stress naalden: door snoeien, verpotten en vormen kunnen er stress naalden ontstaan. Deze zijn veel scherper en harder dan het normale loof. Laat de boom met rust, totdat er nieuwe zachte naalden zijn. Haal ze nooit weg, dan ontstaat er meer op andere plekken.
- De oude schors bij een Jeneverbes laat los, deze wordt voorzichtig verwijderd met een koper of staalborsteltje. Dit omdat schadelijke insecten er onder kunnen nestelen. Na het verwijderen kun je de boom met plantaardige olie beschermen. De meningen over het opschonen van de schors zijn verdeeld. De één vindt het nodig om de boom te beschermen, de ander wil het oude karakter van de schors bewaren.

Opmerking: De bovenstaande teksten komen van Nederlandse en Engels websites en boeken. Deze informatie kan tegenstrijdig zijn met andere bronnen. De locatie van de schrijver kan afwijken van het klimaat in Nederland. Wat voor de één werkt, werkt niet voor een ander. De diverse variëteiten kunnen anders reageren op de bovenstaande tips! Check altijd ook de boeken en internet voor meer details, die specifiek zijn voor jouw bonsai soort, formaat en leeftijd.

Bronnen en goede websites:

<http://www.bonsaiempire.nl>
<http://www.bonsaicursus.com>
<http://www.bonsaimoyogi.nl>
<http://www.bonsaikunst.nl>
<http://www.detuingids.be>

Speciale boeken: Bonsai today Masters' series: Junipers